

УДК 630 (092)

М.П. ГОРОШКО, С.І. МИКЛУШ, М.М. ГУЗЬ

РЯБЧУК ВАСИЛЬ ПЕТРОВИЧ: ПОРТРЕТ УЧЕНОГО, ТАЛАНОВИТОГО ПЕДАГОГА, ПИСЬМЕННИКА, НЕВТОМНОГО ПОПУЛЯРИЗАТОРА ЛІСІВНИЧОЇ НАУКИ (З НАГОДИ 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Василь Петрович РЯБЧУК – дійсний член Лісівничої академії наук України, доктор сільськогосподарських наук, завідувач кафедри ботаніки, деревинознавства та недеревних ресурсів лісу Національного лісотехнічного університету України, професор, член Національної спілки письменників України, член Товариства лісівників України.

За період роботи професор В.П. Рябчук одноосібно та у співавторстві опублікував більше 300 наукових і науково-методичних праць, серед них три монографії, три навчальні посібники, один підручник. Є автором 11 збірок нарисів, оповідань, есеїв. Наукові дослідження професор В.П. Рябчук проводить у галузі деревинознавства – вивчення властивостей та будови деревини основних промислових порід, у галузі недеревної продукції лісу – підсочка хвойних і листяних дерев, біоекологічні властивості рідкісних та зникаючих рослин, проблеми лісового бджільництва, а також теології та етнології.

Василь Петрович Рябчук народився 1 листопада 1939 р. у с. Почапінці Літинського району Вінницької області, в селянській родині. Батьки усе життя працювали на землі. Значний вплив на формування світогляду Василя Рябчука мав його дід Корній, який навчив його любити природу.

У дитинстві, як і більшість однолітків, пас свиней і корів, допомагав батькам обробляти город. У голодному на Вінничині 1947 р. на колгоспних полях збирав перемерзлу картоплю, з якої мати пекла бараболяники.

У 1946 р. розпочав, а у 1956 р. закінчив навчання у Почапінській середній школі. Після закінчення середньої школи поступив до Вінницького

технікуму залізничного транспорту на відділення “Лісове господарство”. Технікум закінчив у 1959 р. за спеціальністю “Лісове господарство”.

Після закінчення технікуму з березня 1959 р. до серпня 1959 р. працював майстром лісових культур Ашгабадської дистанції захисних лісонасаджень. З серпня 1959 р. до серпня 1962 р. служив у війську.

Після демобілізації впродовж 1962-1967 рр. навчався на лісгосподарському факультеті Львівського лісотехнічного інституту (тепер – Національний лісотехнічний університет України), здобув спеці-

альність за дипломом про вищу освіту “Лісове господарство”, кваліфікація “Інженер лісового господарства”. Під час навчання на старших курсах в інституті у літній період працював робітником Львівської експедиції “Ліспроєкт” у Забайкаллі, Якутії, Бурятії, Кузбасі і Далекому Сході тодішнього СРСР.

Після завершення навчання працював старшим лаборантом (01.1968-09.1968), зав. лабораторією (09.1968-10.1973), старшим викладачем (0,5 посадового окладу) і зав. лабораторією (0,5 ставки) з жовтня 1973 до червня 1974 р., старшим викладачем (06.1974-06.1977), доцентом (06.1977-09.1982) кафедри дендрології і деревинознавства Львівського лісотехнічного інституту. З вересня 1982 р. по вересень 1984 р. – старший науковий співробітник інституту, а з вересня 1984 р. – знову доцент кафедри дендрології та деревинознавства інституту.

У 1971 р. поступив у заочну аспірантуру. В 1974 р. захистив кандидатську дисертацію, у 1979 р. йому присвоєно вчене звання доцента. Вів курс “Деревинознавство і лісове товарознавство”.

Упродовж 1970-1974 рр. у літній період працював командиром студентського будівельного загону Лісотехнічного інституту “Юність”. Студенти цього загону будували на Півночі Тюмен-

ської області школи для корінних жителів Сибіру – хантів, житлові будинки для нафтовиків, будівельників і вчителів, проклали просіки під нафтопроводи.

Упродовж роботи на різних посадах в інституті В.П. Рябчук веде плідну науково-дослідну роботу. Основні наукові дослідження професор В.П. Рябчук проводить у галузі деревинознавства – вивчення властивостей та будови деревини основних промислових порід, у галузі недеревної продукції лісу – підсочка хвойних і листяних дерев, біоекологічні властивості рідкісних та зникаючих рослин, проблеми лісового бджільництва, а також теології та етнології, виступає на конференціях різного рівня. У співавторстві з Ю.Ф. Осипенком у 1981 р. опублікував навчальний посібник “Підсочка дерев листяних порід”.

Проведені у ці роки наукові дослідження було узагальнено у докторській дисертації “Подсочка березы, ее влияние на свойства и строение древесины”, яку було захищено у Ленінградській лісотехнічній академії в 1985 році. У липні 1986 р. рішенням Вищої атестаційної комісії доц. Рябчуку В.П. присвоєно науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.03.03 – лісознавство і лісівництво.

З вересня 1986 р. В.П. Рябчук виконує обов’язки завідувача кафедри дендрології і деревинознавства. У липні 1988 р. доктору с.-г. наук В.П. Рябчуку присвоєно вчене звання професора по кафедрі дендрології і деревинознавства Львівського лісотехнічного інституту. В 1990 р. професору В.П. Рябчуку присвоєно звання “Кращий лектор ЛЛТУ”.

З липня 1988 р. професора В.П. Рябчука, у зв’язку з реорганізацією структурних підрозділів інституту, переведено на посаду завідувача кафедри генетики, лісових культур і деревинознавства (з грудня 1996 р. – кафедра лісових культур і деревинознавства).

З липня 2000 р. кафедра функціонує під назвою “Кафедра ботаніки, деревинознавства і недеревних ресурсів лісу”. Цією кафедрою професор В.П. Рябчук завідує дотепер.

Під керівництвом професора В.П. Рябчука розроблено та затверджено Науково-методичною радою Міносвіти навчальні програми для ВНЗ з дисциплін кафедри. Як голова комісії брав участь у розробці проектів стандартів вищої освіти для спеціалістів: освітньо-кваліфікаційна характеристика та освітньо-професійна програма, був керівником групи з розробки проектів державних стандартів з деревинознавства та лісового товарознавства, керував і керує науково-дослідними роботами.

Результати здійснених фундаментальних досліджень професора В.П. Рябчука висвітлено у більш як 300 публікаціях, зокрема у двох монографіях, п’яти навчальних посібниках, одному підручнику. Серед них:

* Осипенко Ю.Ф., **Рябчук В.П.** Лесное товароведение. Навчальний посібник. – Львов: Вища школа, 1979. – 279 с.

* **Рябчук В.П.**, Осипенко Ю.Ф. Подсочка деревьев лиственных пород. Львов: Вища школа, 1981. – 184 с.

* Орлов И.И., **Рябчук В.П.** Березовый сок. – М.: Лесная промышленность, 1982. – 56 с.

* **Рябчук В.П.** Соки лиственных деревьев: получение и использование. – Львов: Вища школа, 1988. – 152 с.

* Muszynski Z., **Riabczuk W.**, Szudria Yu. Wybrane zasa-dnienia z ubocznego uzytkowania lasu. – Krakow-Lwow, 1991. – 151 s.

* **Рябчук В.П.** Дари лісу. – Львів: Світ, 1991. – 156 с.

* **Рябчук В.П.** Лісове товарознавство: навчальний посібник – К.: УМК ВО, 1991. – 236 с.

* **Рябчук В.П.** Календар природи. – Львів: Світ, 1995. – 112 с.

* **Рябчук В.П.** Недеревна продукція лісу: підручник. – Львів: Світ, 1996. – 312 с.

* **Рябчук В.П.**, Гриб В.М., Осадчук Л.С. Підсочка лісу та лісохімія: навчальний посібник. – К.: ІНКОС, 2012. – 204 с.

* **Рябчук В.П.** Хліб наш... – Львів: Сполом, 2011. – 200 с.

Підготовку фахівців здійснює за напрямом “Лісове господарство” та “Менеджмент лісового господарства”. Викладає різні навчальні дисципліни, серед яких “Підсочка лісу”, “Недеревна продукція лісу”, “Деревинознавство”, “Система технологій” (ОКР “Бакалавр”) та “Основи наукових досліджень” (ОКР “Магістр”).

Професор В.П. Рябчук здійснює керівництво аспірантурою і докторантурою з 1989 року. Під його керівництвом захищено дві докторські і 15 кандидатських дисертацій.

Під керівництвом професора В.П. Рябчука формується наукова школа з проблем біолого-екологічних особливостей підсочки, використання недеревинних ресурсів.

Науково-педагогічний стаж вченого становить 44 роки, а загальний науково-педагогічний і виробничий стаж роботи в галузі – 55 років.

Тривалий час (1995-2008 рр.) професор В.П. Рябчук був членом експертної ради ВАК України. Є членом спеціалізованої вченої ради НЛТУ України (за спеціальністю 06.03.03 – лісознавство і лісівництво), керівник ради Малої лісової академії, дійсний член Національної Спілки письменників України.

За активну участь та успішну науково-виховну роботу студентів, наукові здобутки та науково-методичні напрацювання професор В.П. Рябчук нагороджений нагрудними відзнаками “Відмінник освіти України” (1995), “Відмінник лісового господарства України” (2008), “За наукові досягнення” (2009). Учений є лауреатом літературно-мистецької премії “Лісова пектораль”. За багаторічну працю нагороджений медаллю “За доблесну працю”. Відзначений значною кількістю грамот державних установ та ректорату лісотехнічного університету.

Василь Рябчук – дійсний член (академік) Лісівничої академії наук України, член Товариства лісівників України. Є членом науково-технічної ради

ПЗ “Розточчя”. Багато років успішно керує роботою Малої лісової академії, бере активну участь у роботі шкільних лісництв, є членом редколегій наукових та науково-популярних видань, зокрема “Лісного журналу” (Росія), наукового вісника та збірника наукових праць НЛТУ України “Лісове господарство, лісова, паперова та деревообробна промисловість”.

Особливо потрібно відзначити науково-популярні кореспонденції про флору і фауну, охорону природи, використання недеревинних ресурсів лісу, які друкуються у періодичній пресі. Від студентських років й дотепер друкується у центральних і регіональних газетах. Загалом у газетній періодиці опублікував понад три тисячі кореспонденцій. У журналах “Дзвін”, “Український ліс”, “Лісовий і мисливський журнал”, “Первоцвіт” та “Підгір’я” опублікував більше 50 оповідань і науково-популярних статей.

Опублікував більше 30 науково-популярних та художніх книг: “Ліс зеленіє – серце веселіє”, “Слово про Бога”, “Зоряна вода”, “Картопляники голодного року”, “Біблійна ботаніка”, “Долю не вибирають”, “Лісова тиша”, “Іволга не плаче”, “Осіньна пісня горобини”, “Числа Біблії” та ін.

Про науково-педагогічну та письменницьку діяльність професора В.П. Рябчука опубліковано низку статей у вітчизняних виданнях.

З нагоди 75-річного ювілею члена Лісівничої академії наук України колектив Навчально-наукового Інституту лісового і садово-паркового господарства бажають Вам, шановний Василю Петровичу, міцного здоров’я, милостивої долі, плідної праці у царині лісової справи. Висловлюємо Вам вдячність за самовіддану працю. Ви достойні шани і поваги від усіх, хто крокує поруч з Вами у наш непростий час.

Вітаючи ювілей патріарха родини ми свідомі того, що з цієї нагоди щиро радіють дружина Василя Петровича, його донька, внучка і правнучка, а також чоловіча складова родини.

Сподіваємося, що Ви, Василю Петровичу, закладете плантації цукристих кленів і напоїте цілющими сиропами і нагодуйте фруктовим цукром мешканців України від наймолодшого до найповажнішого віку.

Всіляких Вам гараздів. Многая і благая Вам літ!

М.П. Горошко, С.І. Миклуш, М.М. Гузь

РЯБЧУК ВАСИЛИЙ ПЕТРОВИЧ: ПОРТРЕТ УЧЕНОГО, ТАЛАНТЛИВОГО ПЕДАГОГА, ПИСАТЕЛЯ, НЕУТОМИМОГО ПОПУЛЯРИЗАТОРА ЛЕСОВОДСТВЕННОЙ НАУКИ (К 75-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ)

Василий Петрович Рябчук – действительный член Лесной академии наук Украины, доктор сельскохозяйственных наук; заведующий кафедрой ботаники, древесиноведения и недревесных ресурсов леса Национального лесотехнического университета Украины, профессор, член Национального союза писателей Украины, член Общества лесоводов Украины.

За период работы В.П. Рябчук опубликовал более 300 научных и научно-методических работ, в т.ч. три монографии, три учебные пособия, один учебник. Является автором 11 сборников очерков, рассказов, эссе.

Основные научные исследования профессор В.П. Рябчук проводит в отрасли древесиноведения – изучения свойств и строения древесины основных промышленных пород, в отрасли недревесной продукции леса – подсочка хвойных и лиственных деревьев, изучение биоэкологических свойств редкостных и исчезающих растений, плодовых растений, проблем лесного пчеловодства, а также теологии и этнологии.

M. Horoshko, S. Myklush, M. Guz

RYABCHUK VASYL PETROVYCH: A PORTRAIT OF SCIENTIST, TALENTED TEACHER, WRITER, TIRELESS POPULARIZER OF FORESTRY SCIENCE (IN HONOR OF HIS 75TH BIRTHDAY)

Vasyl Petrovych Ryabchuk – member of the Forest Academy of Sciences of Ukraine, doctor of agricultural sciences, Head of the Botany, Wood Quality Science, and Non-timber Forest Resources Department in the Ukrainian National Forestry University, member of the National Union of Writers of Ukraine, member of Society of the Foresters of Ukraine.

During his career period V.P. Ryabchuk published individually and in collaboration with others more than 300 scientific, methodical, popular science, and artistic studies, including books, manuals, and textbooks. He is the author of collections of sketches, stories, and essays. Professor V.P. Ryabchuk’s main research topics are conducted in the field of wood quality science – studying the wood properties and structure of the main industrial tree species, in the field of non-timber forest products – coniferous and deciduous trees tapping, bio ecological properties of rare and endangered plants, fruit plants, forest beekeeping, and also theology and ethnology.